

Gyvenimas soduose: ar dėl gamtos verta aukoti patogumus?

- 2013-09-09 20:00:00
- Mantas Lapinskas

• Gyvenimas soduose: ar dėl gamtos verta aukoti... Andriaus Aleksandravičiaus nuotr.

• Gyvenimas soduose: ar dėl gamtos verta aukoti... Andriaus Aleksandravičiaus nuotr.

• Gyvenimas soduose: ar dėl gamtos verta aukoti... Andriaus Aleksandravičiaus nuotr.

• Gyvenimas soduose: ar dėl gamtos verta aukoti... Andriaus Aleksandravičiaus nuotr.

• Gyvenimas soduose: ar dėl gamtos verta aukoti... Andriaus Aleksandravičiaus nuotr.

• Gyvenimas soduose: ar dėl gamtos verta aukoti... Andriaus Aleksandravičiaus nuotr.

• Gyvenimas soduose: ar dėl gamtos verta aukoti... Andriaus Aleksandravičiaus nuotr.

• Gyvenimas soduose: ar dėl gamtos verta aukoti... Andriaus Aleksandravičiaus nuotr.

• Gyvenimas soduose: ar dėl gamtos verta aukoti... Andriaus Aleksandravičiaus nuotr.
Kai kurie kolektyviniai sodai – miesto pakraštyje, tačiau čia verda savitas, visai kitoks gyvenimas. Nusprendusių čia apsigyventi miestiečių laukia ne vien ramybė ir grynas oras, bet ir netikėtos problemos.

Nuolatiniai gyventojai

Danutė Kadienė už Garliavos, Naugardiškės kaime, įsikūrusios sodų bendrijos "Aušra" pirmininkė, butą senamiestyje prieš aštuonerius metus iškeitė į gamtos prieglobstį. "Mūsų bendrija nėra labai didelė – čia tik 32 sklypai. Jie pradėti dalyti dar 1967 m. Atsiranda ir dabar žmonių, kurie žvalgosi sklypo, tačiau naujakurių tėra vienetai. Mūsų bendrijos branduolys – vienuolika nuolat čia gyvenančių šeimų", – pasakojo D.Kadienė.

Šių 11 šeimų namai nėra iš tolo neprimena sodo namelių – tai kelių aukštų modernūs namai su garažais, išpuoselėtomis pievelėmis – tokie kaip Vytėnuose ar Aukštojoje Fredoje. Vienintelis skirtumas – visi jie įsprausti į standartinį šešių arų sklypą. Beveik visų gyventojų garažo vartai – prie pat gatvelės ribos. Be abejo, sodų gatvelėse nėra ir šaligatvių.

Patogumai – kaip mieste

"Aušros" sodų bendrijos šoninė gatvelė – dar Kauno rajonas, o lygiagrečiai už kelių metrų esanti Mirtų gatvelė – jau miesto teritorija. Nors ne miestas, sodų bendriją pasiekia ir miesto kanalizacijos bei vandentiekio tinklai. Toks patogumas Kauno rajone esančiuose kolektyviniuose soduose – retenybė.

"Tiesa, niekas mums nei kanalizacijos, nei vandentiekio už dyką neįvedė – mes, 11 kaimynų, susimetėme pinigų ir įsirengėme. Dabar ši investicija kažkiek ir atsipirko, nes atsirado prie mūsų tinklų norinčių prisijungti kaimynų, – pasakojo D.Kadienė. – Gerai sutariame su Garliavos seniūnu – bendromis pastangomis susitvarkėme pagrindinės gatvės apšvietimą."

"Aušros" sodų bendrijos keliukai neasfaltuoti, gyventojai tik savo lėšomis išasfaltavo įvažą į sodus, bet žiemą problemų esą nebūna, nes kaimynai keliukus prižiūri. "Sutariame, kad kiekvienas nuvalo kelią ties savo sklypu, o jei šalia esantis sklypas negyvenamas – šoniniai kaimynai pasidalija šį darbą per pusę", – eidama žvyrkeliu, apie geros kaimynystės tradicijas pasakojo pirmininkė.

Kai kuriuos D.Kadienės kaimynus pasiekia ir miesto dujų trasa, bet iki jos sklypo įvadas neateina. Moteris padejavo, kad dabar iš dviejų namų už dujų įvedimą buvo paprašyta 35 tūkst. litų. "Gal ateis laikas, ir dujininkai patys pasiūlys dujas įvesti?" – vylėsi sodų gyventoja.

Pykosi su studentais

D.Kadienės šeima namą soduose pasistatė prieš aštuonerius metus, bet, kaip dažnai nutinka, statybos niekada nesibaigia – dar ir dabar čia tvarkomas kiemas.

"Senamiestyje turėjome gerą butą, buvo nuostabu kasdien jausti seniausios miesto dalies aurą, tačiau viskas pasikeitė, kai miesto centre buvo apmokestintas automobilių stovėjimas. Susitvarkėme kiemą, įsistatėme rakinamus vartus, tačiau kiekvieną dieną kovodavome su Kolpingo kolegijos studentais, kurie mūsų gatvelę taip užgrūsdavo savo automobiliais, kad būdavo neįmanoma įvažiuoti kieman. Išsikelti paskatino ne tik nesibaigiantys konfliktai, bet ir tai, kad mūsų namas buvo įtrauktas į gražintinų sąrašą. Ilgai svarstėme ir vietoje senamiesčio pasirinkome sodus – šį sklypą mano tėvukai turėjo nuo 1970-ųjų, – persikraustymo į kolektyvinius sodus priežastį papasakojo D.Kadienė ir pridūrė: – Bet ir dabar nedaug kas pasikeitė – dešimt minučių, ir aš senamiestyje."

Keliasi jaunos šeimos

Prie Garliavos prisišliėjusioje sodų bendrijoje "Renetas" nuolat gyvena aštuonios šeimos, dauguma jų – šeimos su mažais vaikais. Sonata Jankauskienė su vyru čia gyvena aštunti metai. "Į sodus persikėlėme iš Kauno rajono. Ten turėjome sklypą, o uošviai – sklypuką čia. Uošvių kaimynas pardavinėjo savo sklypą, tai ir susigundėme atsikelti čia. Mes – pirmieji nuolatiniai šios sodų bendrijos gyventojai. Čia daug privalumų – juk čia kaimas. Tylu, ramu, grynas oras", – džiaugėsi S.Jankauskienė.

Kitaip nei "Aušros" soduose, čia gyventojai turi tenkintis tik vietiniu vandentiekio – virš namelių iškilęs sovietmetį menantis vandens bokštas.

Pikti kaimynai ir sraigės

Visus šiuos kolektyvinius sodus užveisė buvusios Garliavos traktorių remonto mechaninės gamyklos dirbantieji. Kai kurie sutikti vyresnio amžiaus sodininkai – buvę šios gamyklos darbuotojai – kaip iš pypkės vardijo buvusių savo viršininkų pavardes, kurie čia taip pat turėjo sodus, tačiau dabar jau yra mirę.

Viena didesnių šios sodų bendrijos problemų – apleistas sklypas, paverstas šiukšlynu. Savininkė jo ne tik netvarko, bet ir esą terorizuoja šalia gyvenančias senutes – ne vieną jų buvo užsipuolusi, tačiau senolės į policiją nesikreipė. Iš apžėlusio ir netvarkomo sklypo į kaimyninius sklypus šliaužia sraigės.

"Nemaža bėda – ir mūsų keliai žiemą, kurie nevalomi, ir gatvių apšvietimas, kurio tiesiog nėra. Kiek galime, vasarą pasitvarkome patys, organizuojame talkas, bendrijos vyrai duobes užlygina", – pasakojo S.Jankauskienė.

Visi bendrijos nariai moka nustatytą metinį mokestį. Šiemet sodininkai sumanė 2 proc. savo pajamų mokesčio pervesti į savo sodų bendrijos sąskaitą. "Nors ir nedidelė suma, tačiau susidarė daugiau kaip tūkstantis litų. Už šiuos pinigus lyginame duobes, bet laukiame ir rajono savivaldybės pagalbos", – aiškino "Reneto" atstovė.

Iki darbo – 20 km

Iki ant Jiesios kranto įsikūrusios sodų bendrijos "Pajiesys" tenka važiuoti žiemą stipriai pažliungančiu žvyrkeliu, nors sklypai čia buvo dalijami jau auštant šalies nepriklausomybei. Jie surikiuoti tvarkingai, platūs pravažiavimo keliukai, visur yra vandentiekis – šie sodai labiau primena privačių namų kvartalą.

Kalbintas vasaromis čia gyvenantis garliaviškis bendrijos pirmininkas Antanas Piešaitis aiškino, kad kasdien įveikti 20 kilometrų iki Kauno važiuojant į darbą jam – vieni juokai. Jam ir kaimynams labiau kliūva nuostata, kad už sklypo esanti žemė prie upės – valstybinė. "Pažiūrėkite – čia viskas užžėlę piktžolėmis, nėra jokio priėjimo prie vandens, o valstybė nieko nesiruošia tvarkyti. Verčiau šią žemę išnuomotų sodų gyventojams, kurie ją geriau prižiūrėtų", – siūlo A.Piešaitis.

22 metus sodų bendrijos pirmininko pareigas einantis vyras pasakojo, kad čia nuolat gyvenančių žmonių patogumui buvo pabandyta organizuoti ir viešąjį transportą, tačiau, paskaičiavus keleivių srautus, paaiškėjo, kad tai neapsimokės. Tad pro čia kasryt važiuoja tik vaikus į mokyklą vežantis autobusiukas.

"Kiekvienais metais į sodų gatves supilu apie 150 kub. m žvyro – didžioji tam skirtų pinigų dalis surenkama iš 2 proc. pajamų mokesčio sumos, kurią skiriame savo sodo bendrijai. Brangiausiai kainuoja sniego stumdymas: vienas traktoriaus pervažiavimas per sodus – ir jau klok 600 litų. Mūsų gatvelių bendras ilgis – apie 2,5 km. "

Kol kas šiuose soduose tėra 10 nuolatinių gyventojų, dar keletas statosi namus – tai nėra daug, nes čia iš viso 150 sklypų. Kai kurie jų parduodami.

Kai sodai virsta gyvenvieta

Kauno rajono mero Valerijaus Makūno potvarkiu sudaryta komisija šią savaitę vertino ir rinko gražiausią, geriausiai tvarkomą rajono sodą. Konkurse "Mėgėjiški sodai" buvo aplankytos šešios sodų bendrijos, apžiūrėtos kelios dešimtys sklypų. Konkurso nugalėtojas paaiškės spalio 1 d.

Po sodus komisiją lydėjęs Kauno susivienijimo "Sodai" pirmininkas Romualdas Šeštakauskas pastebėjo, kad svarbiausia sodo bendrijai – aktyvus pirmininkas, nes į sodus iš miesto persikėlę žmonės susiduria su nemažai problemų.

"Anksčiau sklypai buvo dalijami bet kaip – po trikampiuką, po rėžiuką. Dabar, kai kolektyviniai sodai lyg ir galėtų virsti gyvenvieta, to nėra kaip padaryti. Dažnai miesto savivaldybė negali padėti savo gyventojams, nes jie gyvena rajone – ypač tai aktualu, kai sprendžiamos komunikacijų problemos.

R.Šeštakauskas tvirtino, kad "Reneto" sodai – pavyzdys, kaip Lietuvoje keitėsi tokį gyvenimą kolektyviniuose soduose reglamentuojantys įstatymai. "Renete" ne tik skirtingi sklypų dydžiai, skiriasi ir gatvių pločiai ar namų aukščiai.

"Kartais soduose būna ir tragikomiškų situacijų. Ateina pas mane keli tėvai ir skundžiasi, kad šalia gyvenantis ūkininkas jiems kelio nenuvalo ir vaikai sunkiai iki mokyklos privažiuoja. Bet šis ūkininkas kelią žiemą valo senai bobulytei. Aš jį pasikviečiu, o jis man aiškina, kad jei nenuvalys jai kelio, gaus per ausį nuo ES, nes jo pareiga – užtikrinti pieno išvežimą. O pas šeimas karvių tai juk nėra", – pasakojo pirmininkas.

Skaitykite daugiau: <http://kauno.diena.lt/naujienos/kaunas/miesto-pulsas/gyvenimas-soduose-ar-del-gamtos-verta-aukoti-patogumus-412964#ixzz2eVjc0fyU>